

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Kfv.VII.37.543/2020/4.

**A tanács tagjai:** . Magyarfalvi Katalin  
a tanács elnöke  
Mészárosné Dr. Szabó Judit  
előadó bíró

. Bérces Nóra

bíró

**A felperes:** felperes neve  
(felperes címe)

**A felperes képviselője:** dr. Bata Zoltán egyéni ügyvéd  
(címe)

**Az alperes:** alperes neve  
(alperes címe)

**Az alperes képviselője:** ... kamarai jogtanácsos

**A per tárgya:** kártérítési járadék felemelése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** alperes

**A felülvizsgálni kért jogerős határozat:**

Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.475/2019/5.

**Az elsőfokú bíróság határozatának száma:**

Salgótarjáni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.157/2018/9.

**Rendelkező rész**

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Kf.650.475/2019/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárási illetéket a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**Tényállás**

- [1] A tűzoltó beosztású felperes 2012. június 19-én csigolyatöréssel járó, szolgálati kötelemmel összefüggő üzemi balesetet szenvedett, egészségkárosodása alapján szolgálatra alkalmatlanná vált, a jogviszonya felmentéssel 2015. április 30. hatállyal megszűnt.
- [2] Az alperes 2015. december 7-én kelt határozatával a felperes részére keresetveszteség jogcímen havi 89.245 forint baleseti kártérítési járadékot állapított meg 2015. május 1. napjától öregségi nyugdíj

korhatára eléréséig. A balesethez kapcsolódó kártérítési igények tárgyában a felek között munkaügyi per volt folyamatban. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 32.M.2769/2015/20. számú ítéletében - többek között - keresetveszteség címén kötelezte az alperest a felperes öregségi nyugdíj korhatárának betöltéséig az alperes által határozattal megállapított havi 89.245 forint megfizetésére. Az alperes fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Mf. 680417/2017/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helybenhagyta. A másodfokú ítélet indokolásából kitűnően a keresetveszteségi járadékra hozott ítéleti döntés ellen a felek nem fellebbeztek; a felperes részére az alperes a maga által megállapított járadékot fizeti, a felperes sem állította a perben, hogy ezen jogcímen további követelése lenne. Az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részébe az alperesi határozat szövegét emelte be, az ítélet indokolási része erre vonatkozó érvelést nem tartalmazott.

- [3] A felperes a 2018. február 14-i kérelmében a vele azonos munkakörben dolgozó beosztott tűzoltók béremelése alapján 2018. január 1. napjától a keresetveszteség jogcímen megállapított járadékának 205.400 forintra emelését kérte. Az alperes főigazgatója a 2018. május 11-i határozatával a kérelemnek nem adott helyt, az elutasító döntését a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati viszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 244. §-ára, 248. § c) pontjára, 252. § (1)-(2) bekezdésre, 255. § (1) bekezdésre, valamint a belügyminiszter irányítása alatt álló fegyveres szervek és hivatásos állományú tagjainak kártérítési felelősségéről szóló 23/1997. (III.19.) BM rendelet 31. § (3) bekezdés f) pontjára és 40. §-ra alapította. Indokolása szerint a hivatásos szolgálati jogviszony fennállása esetén 2018. január 1. napjától a felperes jövedelme havi bruttó 311.000 (nettó 206.815) forint és cafetéria juttatás alapján - évi bruttó 200.000 (nettó 149.009) forintra figyelemmel - havi nettó 12.417 forint lenne, amely összesen havi nettó 219.232 forint jövedelmet jelentene. Figyelembe vette, hogy a felperesnek a 2013. évre egyéni vállalkozói tevékenységből havi nettó 18.125 forint, míg 2017. évre az adóbevallások szerint vállalkozói tevékenységből havi nettó 405.100 forint jövedelme származott. Ezek alapján megállapította, hogy egyéni vállalkozói tevékenységből havonta magasabb keresettel rendelkezett, mint amit tűzoltóként hivatásos szolgálati jogviszonyban megkeresne. A szolgálati jogviszony fennállása esetén járó havi nettó 219.232 forint jövedelem és az alperes által utalt havi nettó 75.858 forint járadék közötti különbözet 143.374 forint, amit kompenzál a tűzoltói jövedelemhez képest havi nettó 167.743 forinttal több egyéni vállalkozói tevékenységből származó jövedelem.

### **A felperes keresete és az alperes védírata**

- [4] A felperes keresetében kérte a keresetveszteség jogcímen megítélt és folyósított havi 89.245 forint járadékot 2018. január 1. hatállyal havi bruttó 327.667 forintra felemelni és 2018. január 1-jétől a lejárt járadék megfizetésére kötelezni az alperest. A lejárt járadékot a keresetben a 2018. január 1. és 2018. május 31. közötti időszakra bruttó 1.192.110 forintban, míg az utolsó tárgyaláson történt kereset módosításban 2018. január 1. és 2019. május 31. közötti időszakra 4.053.174 forintban számította. Kérte annak megállapítását is, hogy 2018. június 1. napjától az öregségi nyugdíj korhatára betöltéséig fizesse meg a havi bruttó 327.667 forint járadékot az alperes. Keresetét a Hszt. 241. § (1) bekezdésére, 243. § (1) bekezdésére, 244. §-ára, 245. § (1) bekezdésére, 249. § (3) bekezdésére és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 361. §-ára alapította.
- [5] Érvelése szerint a korábbi ítélet meghozatala óta eltelt időben a vele azonos beosztásban lévő tűzoltók illetménye jelentősen emelkedett. Fakitermeléssel a balesetet követően és azt megelőzően is folyamatosan, egyéni vállalkozóként foglalkozott. A baleset után már nem fizikai munkavégzéssel, hanem munkairányítással és szervezéssel vett részt a vállalkozásában. Vállalkozásból származó jövedelmén túl más jövedelemmel nem rendelkezik, munkaviszonyban vagy más munkavégzésre irányuló jogviszonyban nem áll.

- [6] A Pp. 361. § (1) bekezdéshez kapcsolódóan előadta, hogy az egyéni vállalkozói tevékenységből származó jövedelmet helyesen sem a 2015. december 7-i keresetveszteséget megállapító alperesi határozat, sem az alapperben eljáró bíróságok nem vették figyelembe, holott az alapperben is rendelkezésre állt az információ arról, hogy egyéni vállalkozóként fakitermeléssel foglalkozott a perbeli baleset előtt és azt követően. Az alapperben figyelembe nem vett tényező az utóperben sem vehető figyelembe.
- [7] A számítások körében arra hivatkozott, hogy a 2017-es adóbevallás szerint a jövedelem növekedését a vállalkozásban döntően az adókedvezmények okozták, illetve jövedelme nagy része osztalékból adódott (tőkejövedelem), ami nem az elvégzett munkája ellenértéke. A vállalkozásban teljesített személyes közreműködése ellenértékeként a vállalkozói kivét összegét, évi bruttó 960.633 forintot, havi 80.053 forintot lehet figyelembe venni. A nyereség 3.298.583 forint, míg az adózás utáni eredmény 2.628.869 forint (ez havi 219.072 forint), a családi kedvezmény figyelembe vételével az adózás utáni eredmény 2.470.229 forint (ez havi 205.852 forint) volt. Ezen jövedelem adatok alapján az alperes által a kárigénye elutasítását tartalmazó számítás számszakilag sem helyes.
- [8] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte a Hszt. 244. § és 248. § c) pontja alapján. Érvelése szerint a jogalkotó célja nem az volt, hogy megszorító értelmezéssel csak a tényleges munkaerő hasznosítása után járó pénzösszeget kell figyelembe venni, ezért a balesetet követően a fizikai munkát felváltó munka irányítása és szervezése után, valamint az osztalékként kapott pénzösszeget is le kell vonni a kártérítés kiszámításánál a kár összegéből. Az összecszerűség körében a 2017. évi személyi jövedelemadó bevallás alapján kérte figyelembe venni, hogy a vállalkozás adózás utáni eredménye 2.628.969 forint volt, amely egy hónapra 219.081 forint jövedelmet jelentett, ezt az összeget már a családi adókedvezmény nem érintette.
- [9] Az alperes a perben a felperes által alkalmazni kért utóper szabályát adó Pp. 361. §-a tekintetében nem tett nyilatkozatot.

### **Az első- és a másodfokú bíróság ítélete**

- [10] Az elsőfokú bíróság a korábbi elsőfokú és jogerős másodfokú ítélettel keresetveszteség jogcímén megállapított 89.245 forint járadékot 2018. január 1. napjától kezdődően 151.448 forintra emelte fel. Kötelezte az alperest lejárt járadékként bruttó 1.057.468 forint megfizetésére.
- [11] Indokolása szerint a pert a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) marasztalási perek szabályai alapján bírálta el; figyelembe vette azt a tényt, hogy a felperes járadék összegének megállapítása a 2015. évben hozott alperesi határozatban megtörtént, annak ítéletben történő rögzítését a felperes kérte. A felperes keresetét részben alaposnak ítélte, a döntése meghozatala során alkalmazott jogszabályokként a Hszt. 244. §-át, 245. § (1), (4)-(6) bekezdéseit, 249. § (3) bekezdését hívta fel, valamint - a jogszabály idézése nélkül - az utóperre vonatkozó szabályokat alkalmazta.
- [12] Kiemelte, hogy a jelen döntés alapjául a korábbi perben hozott ítélet szolgált, amely tényszerűen rögzítette a kártérítés jogalapját és annak a korábbi illetményhez képest meghatározott mértékét. Ennek meghozatalakor már működött a felperes egyéni vállalkozása, abból jövedelemre tett szert, ennek a ténye a bírósági eljárásban ismert volt. A felperes személyes nyilatkozata alapján ismert, hogy egyéni vállalkozói tevékenységből továbbra is részesül jövedelemben, abban a munka szervezésével és irányításával foglalkozik, fizikai munkát a végleges egészségi állapotára tekintettel nem végez. A kártérítés jogelvei körében utalt arra, hogy a járadékos is részesült volna béremelésben, ha nem szenved balesetet, a balesetért felelős személy csak a balesettel okozott kárt köteles megtéríteni. Figyelembe vette ezen túlmenően azt a tényt, hogy a felperes egyéni vállalkozói tevékenysége már a munkabaleset bekövetkeztét megelőzően is fennállt, amikor az alperesnél teljes munkaidőben volt foglalkoztatva.

- [13] A járadékemelés számítása során az elsőfokú bíróság abból a tényből indult ki, hogy a korábbi alperesi határozat meghozatala idején a felperes havi illetménye 158.659 forint volt, amelyhez képest a járadék összege - figyelembe véve a felperes munkaképességének csökkenését - havi 89.245 forint összegben lett megállapítva. Ezt az aránypárt a jelen perben, mint utóperben irányadónak kellett tekinteni; az akkori felperesi jövedelem 56%-ában megállapított járadék mértéket a felperes elfogadta, az jogerőre emelkedett. A jelen perben a bíróságnak a felperes körülményeiben fennálló lényeges változásként kizárólag a hivatásos állományúak illetményét kellett figyelembe vennie.
- [14] Az utóper szabályai szerint az 56%-os mérték a járadék felemelése körében a jelenleg 327.667 forint tekintetében maximum járadékként határozható meg. A bíróság a 2018. január 1. napjától járó illetmény (311.000 forint/hó) és cafetéria juttatás (16.667 forint/hó) együttes összegének (327.667 forint/hó) 56%-át a felperes részére keresetveszteség jogcímén korábban megítélt és folyósított 89.245 forinttal csökkentette. Az így kapott 94.248 forintot tovább csökkentette, e körben figyelembe vette, hogy a felperes vállalkozói tevékenysége folyamatos volt, a korábbi 24/48 munkarendben foglalkoztatással és munkaidő beosztással is azt össze tudta egyeztetni; a felmentését követően azonban a munkaereje egészét az egyéni vállalkozói tevékenységből eredő profit és jövedelem megszerzésére tudja fordítani, azt az időt is, amelyet korábban szolgálatban töltött. A 94.248 forintot bírói mérlegelés eredményeként azzal a 33%-os idővel csökkentette, amely a többlettevékenységet és többleteredményt hozta. Emiatt az elsőfokú bíróság a 94.248 forint 66%-ával tartotta indokoltnak a járadék felemelését, a havi járadékemelés összegét 62.203 forintban határozta meg.
- [15] Az indokolás szerint a felperes balesetet megelőző helyzetbe hozatala során tekintettel kell lenni a Hszt. 241. § és 244. § alapján arra is, hogy a felperesnek az egyéni vállalkozói tevékenységből elért jövedelem mellett elmaradt jövedelme keletkezik, amennyiben az arányos járadékemelés nem történik meg. Ha a felperes munkaviszonya fennállna, az emelt illetmény a részére kifizetésre került volna, amely a balesetére tekintettel nem valósult meg.
- [16] A bíróság a lejárt járadék megfizetésére az alperest 2018. január 1. napjától az ítélet meghozataláig terjedő időben 17 hónapra kötelezte. Érvelése szerint a járadék folyósításának véghatáridejét a korábbi elsőfokú ítélet már tartalmazta, így jelen eljárás azt nem érintette, arról a bíróságnak szükségtelen volt rendelkeznie.
- [17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helybenhagyta; tényként kezelte, hogy a felperes az első fokon elutasított járadék részre vonatkozó ítéleti rendelkezés ellen nem nyújtott be fellebbezést. Az elsőfokú bíróság ítéletét a helyesen megállapított tényállásra, a helytálló jogi következtetésre és érdemi döntésre, valamint az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazására tekintettel helyes indokai alapján hagyta helyben. Indokolásában kiemelte, hogy az egyéni vállalkozói tevékenységből származó felperesi jövedelem nem tekinthető olyan új körülménynek, ami az alapperben nem merült volna fel, mint tényállási elem.
- [18] A másodfokú bíróság az ítélet [18] pontjában megállapította, hogy „a felperes egyéni vállalkozása a baleset előtt és annak bekövetkeztét követően is működött, annak tevékenységét és üzleti eredményeit a baleset egyáltalán nem befolyásolta, másfelől pedig, mivel a vállalkozásból származó jövedelem nagy része nem a munka ellenértékeként, hanem osztalékként jelentkezik, azt a keresetveszteség számításánál figyelmen kívül kell hagyni”. A [19] pontban rögzítette, hogy „az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perben a felperes körülményeiben fennálló lényeges változásként kizárólag az alperesnél bekövetkezett illetmény növekedést kellett figyelembe venni és megfelelően alkalmazta az alapperben megállapított járadék és a felperes korábbi illetményének aránypárát”.

### **Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [19] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, kérve az indokolás [18] és [19] pontját hatályon kívül helyezni arra tekintettel, hogy az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő az indokolás.
- [20] Az alperes - a Hszt. 244. §, 245. § (1) és (2) bekezdés, 248. § c) pont, 249. § (3) bekezdés felhívásával - kiemelte, hogy a jogalkotó célja nem az volt, hogy megszorító értelmezéssel csak a tényleges munkaerő hasznosítása után járó pénzösszeget kell figyelembe venni, ezért a balesetet követően a fizikai munkát felváltó munka irányítás és szervezés után, valamint az osztalékként kapott pénzösszeget is le kell vonni a kártérítés kiszámításánál a kár összegéből. A szolgáltatási viszonyon kívüli elmaradt jövedelemként bármely jogcímen befolyt, munkaereje hasznosításával megkeresett pénzösszeget figyelembe kell venni. Az ezzel ellentétes joggyakorlat során nem lennének egységesek az elbírálási szempontok az azonos élethelyzetben lévők esetében. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletben így azt mondja ki, hogy amennyiben valakinek a baleset idején bejelentett másodállása volt, vagy egyéb keresőtevékenységet folytatott és e másodállással összefüggésben szerzett jövedelmével kapcsolatosan jelentős pozitív változás állt be, azt nem kell az elbírálásnál figyelembe venni.
- [21] Álláspontja szerint, amennyiben a károsult rendelkezett másodállással a baleset bekövetkezésekor és ebből jövedelme származott, azt az elbíráláskor figyelembe kell venni. A törvényi szabályozás célja szerint a károsultat jövedelmi viszonyai szempontjából olyan helyzetbe kell hozni, mint a baleset elmaradása esetén vélhetően elérhetett volna. Ennek megfelelően a másodállásból származó jövedelmet és a tűzoltóként megszerezhető jövedelmet együtt kell számítani és ez lehet az alapja a járadék összege megállapításának, amelyből az összes munkaereje hasznosításával megszerzett vagy elvárhatóan megszerezhető jövedelmét le kell vonni. Ellenkező értelmezés ahhoz vezetne, hogy annak a károsultnak, aki rendelkezett másodállásból származó jövedelemmel és ezt a jövedelemszerző tevékenységet fokozott eredménnyel, jövedelemszerzéssel folytatni tudja a balesetet követően, a teljes hivatásos jövedelmét, levonások nélkül ki kellene fizetni kártérítés címén; addig aki nem rendelkezett más keresőtevékenységgel a baleset előtt, esetleg az új jogviszonyából származó jövedelem teljes összegét le kell vonni a járadék összegéből.
- [22] Az alperes vitatta az egyéni vállalkozási tevékenységből származó jövedelem figyelmen kívül hagyását. Az osztalék jövedelem felperes vonatkozásában nem a klasszikus befektetési tevékenységből származó „passzív” jövedelem, hanem - az adózási kötelezettség módjától függetlenül - „aktív” egyéni vállalkozói tevékenységből, a munkaereje e vonatkozású hasznosításával szerzett jövedelem, melyet az elbírálásnál figyelembe kell venni, a járadék összegéből le kell vonni.
- [23] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [24] A felülvizsgálati kérelem - az alábbiak szerint -nem megalapozott.
- [25] A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között vizsgálta felül [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés].
- [26] A felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések tekintetben a Kúria megállapította, hogy az alperes kizárólag a Hszt. rendvédelmi szerv kártérítési felősségére irányadó jogszabályok megsértését jelölte meg, ugyanakkor a jogerős ítélet elbírálási alapját adó Pp. 361. § szabályozta utóper jogsértő alkalmazására nem hivatkozott.
- [27] A periratok tükrözik, hogy a felperes a keresetét a Pp. 361. § (1) bekezdés szerint az utóper szabályára is alapította; ezt az elsőfokú bíróság döntése meghozatalánál, a jogi indokolásban részletesen kifejtve, kiindulási alapnak tekintette és alkalmazta az utóper jogszabályban előírt szempontjait. Az elsőfokú ítélet épp az utóper tényére tekintettel volt figyelemmel a korábbi perben már ismert körülményekre, a korábbi jogerős ítélet szerint alkalmazott számítási arányra és ezekhez

kapcsolódva bírálta el a keresetet.

- [28] Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében nem sérelmezte az elsőfokú bíróság téves jogszabály alkalmazását az utóper körében, a Pp. 361. § (1) bekezdése megsértésére nem hivatkozott. A másodfokú bíróság az alperes fellebbezése nyomán eljárva adta meg a felülbírálatot, az utóperben ehhez kötődően nem vitatott szempontok szerint az elsőfokú ítéletet a fellebbezett körben helyes indokai alapján helybenhagyta. Fellebbezési vitatás hiányában maga is az utóper szabályait alkalmazva az alapper már ismert körülményeit emelte ki, és ez alapján az elsőfokú bíróság eljárását és döntését helytállónak ítélte.
- [29] A Kúria rámutat arra, hogy amennyiben az első- és másodfokú bíróság a keresetveszteségi járadék felemelése iránti keresetet az utóper szabálya [Pp. 361. § (1) bekezdés] alapján bírálta el, és ezt a fellebbezésben és a felülvizsgálati kérelemben a munkáltató nem sérelmezte, akkor a járadék mértékének az utóper szabályait figyelembe nem vevő alperesi vitatása értékelési körbe nem vonható jogkérdés.
- [30] A fentiek miatt a Kúria nem vizsgálhatta a fellebbezési eljárásban alkalmazott utóper szabályait figyelembe nem vevő, attól ilyen formában függetlenített jogkérdést. A Kúria az utóperre figyelemmel értékelési körbe nem vonható jogkérdésben tett elvi megállapításokat (másodfokú ítélet indokolás [18] és [19] pontok) ez okból, nem pedig a felülvizsgálati kérelem indokai alapján, a jogerős ítéletből mellőzi.
- [31] A Kúria számos határozatában (BH1996.372., KGD2000.149., Mfv.III.10.583/2014/4., Mfv.III.10.305/2017/4.) rámutatott arra - lényegét tekintve alkalmazhatóan a Kp. alapján folyó eljárásokban is [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés, 121. § (1) és (2) bekezdések] -, hogy a felülvizsgálati kérelem önálló jogorvoslat; eljárása során a Kúria az ítélet törvényességét, ennek keretében azt vizsgálja, hogy a bíróság az anyagi és eljárásjogi szabályok betartásával hozta-e meg a határozatát. A felülvizsgálatnak, mint rendkívüli perorvoslatnak csak olyan téves jogi álláspont vagy mulasztás szolgálhat alapul, amely az eljárás korábbi szakaszaiban is a per tárgya volt. A jelen perben az utópert érintően jogsértésre az alperes sem a korábbi fellebbezésében, sem a felülvizsgálati kérelemben nem hivatkozott.
- [32] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával - az indokolás módosításával hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [33] A felperesnek a felülvizsgálati eljárásban - felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztésének hiányában - költsége nem merült fel, ezért e tárgyban a Kúria a határozat hozatalt mellőzte a Kp. 35. § útján alkalmazandó Pp. 82. § (1) bekezdés alapján.
- [34] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint teljes személyes illetékmentes, ezért a felülvizsgálati illetéket Kp. 35. § folytán alkalmazandó Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja szerint az állam viseli.
- [35] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.
- [36] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2021. február 1.

. Magyarfalvi Katalin s. k. a tanács elnöke, Mészárosné dr. Szabó Judit  
s. k. előadó bíró, Dr. Bérces Nóra s. k. bíró